

6. Zagorodniy, A. *Finance and Economics Dictionary*. Kyiv: Knowledge, 2007. Print.
7. Azarov M., F. Yaroshenko, and E. Libanova. *Fiscal Policy in the Context of Socio-economic Development of Ukraine*. Ed. Azarov M. Vol. 2. Social orientation of fiscal policy. Kyiv: NDFI the Ministry of Finance of Ukraine, 2004. Print.
8. Kulchytsky, M. "Formulation and implementation of the budget for Program Budgeting". *Finance of Ukraine* 2 (2010): 78–83. Print.
9. Azarov M., F. Yaroshenko, and O. Amosha "Fiscal Policy in the Context of Socio-economic Development of Ukraine" *Program Budgeting in the Budget Process*. Ed. Azarov M. Vol. 4. Kyiv: NDFI the Ministry of Finance of Ukraine, 2004. Print.
10. "Law of Ukraine About Scientific and Technical Activities". Official Site. Rada, 1 Dec. 1998. Web. 20 Nov. 2013.
11. "Law of Ukraine On Education". Official Site. Rada, 23 May 1991. Web. 20 Nov. 2013.
12. "Law of Ukraine Fundamentals of Ukraine on Health". Official Site. Rada, 19 Nov. 1992. Web. 20 Nov. 2013.
13. "Law of Ukraine On the priority of social development of rural areas and agriculture in the economy". Official Site. Rada, 17 Oct. 1990. Web. 20 Nov. 2013.
14. "Law of Ukraine Fundamentals of Ukraine on Culture". Official Site. Rada, 14 Feb. 1992. Web. 20 Nov. 2013.

Рецензент:

Немченко В.В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, обліку та аудиту Одеської національної академії харчових технологій.

УДК 330.101

ББК 65.9 (4 Укр)-56

Холяк Н.І.

ПРІОРИТЕТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВНЗ УКРАЇНИ

Чернігівський державний інститут
економіки і управління,
Міністерство освіти і науки України,
14033, м. Чернігів,
вул. Стрілецька, 1,
тел.: 0666469599,
e-mail: natasha290186@rambler.ru

Анотація. У статті систематизовано й науково обґрунтовано ключові пріоритети вдосконалення діяльності ВНЗ з метою підвищення їх конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг. Автором визначено основні стратегічні й тактичні цілі розвитку вітчизняних університетів. Наголос зроблено на перспективності розвитку науково-дослідної, міжнародної та підприємницької діяльності закладів вищої освіти.

Ключові слова: ВНЗ, комерціалізація, трансфер, диверсифікація, пожиттєве навчання, науково-освітній міжнародний проект.

Annotation. The key priorities of improvement of higher educational institutions' activities are systematizes and scientifically justified in the article. The author defines the main strategic and tactical objectives of the universities development. The accent is put on the development of scientific, international and business activities of higher educational institutions.

Keywords: higher educational institution, commercialization, transfer, diversification, lifelong learning, scientific and educational international project.

Вступ. Конкуренція на регіональному, національному та світовому ринках освітніх послуг зумовлює необхідність пошуку ВНЗ власних конкурентних переваг. На міжнародному рівні конкуренція між університетами посилюється в контексті активізації глобалізаційних процесів [3; 7; 10]. Утримання та посилення конкурентних позицій на

ринку освітніх послуг обґрунтовує потребу розробки та впровадження ефективних механізмів й інструментів удосконалення діяльності ВНЗ. При цьому актуальним є забезпечення комплексного характеру вдосконалення, модернізації, інноваційного розвитку освітніх установ, що передбачає охоплення всіх ключових напрямів їх діяльності.

Питання розвитку ВНЗ на інноваційній основі є об'єктом наукових досліджень низки вітчизняних та іноземних учених, зокрема, І.Каленюк, Л.Цимбал, О.Куклін, К.Корсак, Л.Антонюк, Л.Антошкіна та ін.

Незважаючи на наявність значних наукових напрацювань, проблеми вдосконалення діяльності університетів з метою підвищення рівня їх конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг потребують перманентного вивчення та розробки науково-практичних рекомендацій стосовно їх вирішення, що пояснюється динамічністю факторів екзогенного й ендегенного середовищ функціонування навчальних закладів.

Постановка завдання. Метою статті є наукове обґрунтування пріоритетних напрямів удосконалення діяльності ВНЗ України для підвищення їх конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг.

Результати. Визначальними тенденціями розвитку вищої освіти на сучасному етапі є: зростання ролі освіти в соціально-економічному розвитку країни; ключове значення освіти в розвитку економіки знань; диверсифікація джерел фінансування ВНЗ; регулярність оновлення навчального процесу; ускладнення організаційних форм діяльності ВНЗ; глобалізація й інтернаціоналізація вищої освіти [4–6].

Удосконалення діяльності вітчизняних ВНЗ має реалізовуватися на засадах системності, комплексності, перманентності, послідовності, транспарентності, наукової обґрунтованості, реалістичності. Очікуваними результатами реалізації заходів з удосконалення діяльності університетів є підвищення рівня їх конкурентоспроможності на національному та світовому ринках освітніх послуг, збільшення кількості студентів, нарощування обсягів фінансування, підвищення ефективності використання виділених ресурсів тощо. При цьому кількісні параметри слід доповнити якісними: підвищення рівня конкурентоспроможності випускників ВНЗ на ринку праці; підвищення рівня якості освіти; поліпшення ефективності роботи аспірантури; удосконалення рентабельності науково-дослідної діяльності й т. д.

Визначення пріоритетів удосконалення вимагає достеменного усвідомлення внутрішнього змісту основних видів і напрямів діяльності ВНЗ. В узагальненому вигляді ключові напрями функціонування освітніх установ III–IV рівнів акредитації охарактеризовано на рис. 1.

У статті подано економічний погляд на головні пріоритети вдосконалення діяльності ВНЗ за ключовими напрямами їх функціонування. Мультивекторною має бути стратегія удосконалення навчально-методичної діяльності. Першочерговим пріоритетом, беззаперечно, є підвищення якості освіти, що забезпечить зростання конкурентоспроможності вітчизняних ВНЗ. Важливою в цьому контексті є реалізація низки таких тактичних заходів:

- розробка нових навчальних курсів і програм відповідно до актуальних і перспективних запитів роботодавців;
- регулярне оновлення, модернізація, удосконалення та адаптація навчального процесу до змін факторів динамічного екзогенного й ендегенного економічного середовища;
- ліцензування, акредитація та впровадження ексклюзивних навчальних програм (у тому числі MBA), що дозволить університету здобути конкурентні переваги на ринку освітніх послуг;
- дуальне навчання, орієнтоване на забезпечення зближення теоретичної підготовки у ВНЗ з практикою господарювання економічних суб'єктів, що може реалізовуватися шляхом організації паралельного навчання на базі університетів і підприємств;

Рис. 1. Ключові напрями діяльності ВНЗ III–IV рівнів акредитації
Джерело: побудовано автором.

- удосконалення навчального процесу, що, у свою чергу, передбачає: упровадження інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій; розробку та введення педагогічних інновацій; урахування провідного досвіду; підвищення кваліфікації й педагогічної майстерності професорсько-викладацького складу ВНЗ; міждисциплінарність; розробку та впровадження авторських методик викладання; запровадження інтерактивних форм навчання (реалізація цих заходів зазвичай супроводжується значними фінансовими витратами);
- організація та забезпечення стажування й проходження студентами практики на провідних підприємствах регіону чи країни, що включає також підготовку реальних дипломних проектів з подальшою апробацією та впровадженням сформульованих науково обґрунтованих пропозицій у практику господарювання економічних суб'єктів;
- гарантування повного забезпечення навчального процесу необхідними підручниками, посібниками, методичними матеріалами;
- розширення масштабів практики введення транснаціональної, дистанційної освіти;
- упровадження програм подвійних дипломів (з провідними університетами світу);
- активізація діяльності з розробки та впровадження програм навчання протягом життя тощо.

Сучасні ВНЗ не можуть функціонувати абсолютно ізольовано від зовнішнього економічного середовища. "Трикутником знань" демонструється перспективність налагодження ефективного співробітництва університетів із бізнес-сектором. У контексті визначення пріоритетів удосконалення навчально-методичної діяльності освітніх установ така співпраця передбачає консолідацію потенціалу науково-педагогічних працівників і бізнесменів відповідного регіону чи країни. Мова йде, по-перше, про навчання, перепідготовку, підвищення підготовленості висококваліфікованих фахівців для бізнес-сектору; по-друге, про узгодження навчальних курсів і програм з потенційними роботодавцями; по-третє, про залучення провідних працівників підприємств до навчального процесу (наприклад, у формі запрошення їх до проведення майстер-класів, практико-орієнтованих і проблемних лекцій, днів кар'єри, керівництва спеціалізованими центрами при ВНЗ та ін.); по-четверте, консультування підприємців професорами та студентів підприємцями; по-п'яте, мотивування підприємцями працівників до навчання протягом життя, з одного боку, і забезпечення пожиттєвого навчання кадрів університетами, з іншого боку.

Функціонування ВНЗ має бути орієнтованим на здійснення ефективного супроводу як студентів, так і випускників. За умов загострення проблеми молодіжного безробіття питання працевлаштування випускників освітніх установ набуває особливої актуальності. Університети здійснюють безперервний моніторинг та маркетингове дослідження запитів роботодавців і стану ринку праці, а також зобов'язані всіляко сприяти й допомагати студентам і випускникам у пошуку першого робочого місця з належними умовами праці та рівнем заробітної плати. Варто зазначити, що показники працевлаштування випускників нерідко відіграють ключову роль під час визначення конкурентних позицій ВНЗ на ринку освітніх послуг, його іміджу, репутації та позицій у рейтингах університетів.

На рівень конкурентоспроможності випускників ВНЗ на ринку праці значною мірою впливає розвиненість їх підприємницьких, організаторських здібностей, навичок колективної роботи, здатності до ризику тощо, що мають формуватись і розвиватися в університетах. Пріоритетами розвитку виховної діяльності університетів, що мають особливу вагу для забезпечення інноваційного розвитку національної економіки, можна визначити реалізацію заходів з розвитку інноваційного мислення студентів, формування

в них свідомої потреби в самореалізації, самонавчанні та професійному самовдосконаленні і, відповідно, у навчанні протягом життя. Поряд із важливістю прищеплення студентам навичок етичної та культурної економічної поведінки в сучасних умовах принциповим є виховання в студентів умінь, навичок і схильності до інноваційної діяльності (нестандартність та нешаблонність дій і рішень, оперативна адаптація до інновацій, швидкість освоєння інноваційних технологій і техніки тощо).

Невід'ємною складовою функціонування сучасних університетів є науково-дослідна діяльність, розвиток якої вбачається, головним чином, в активізації дослідницької роботи фундаментального й прикладного характеру поряд із розширенням масштабів залучення студентів до виконання НДДКР. Важливо забезпечувати оприлюднення результатів наукових досліджень учених і студентів у формах виступів на конференціях, круглих столах, семінарах, а також у формі публікації наукових статей і монографій. Особливу увагу сьогодні привертає динаміка обсягів публікацій у міжнародних наукометричних базах, за допомогою яких відстежуються показники цитування статей вітчизняних учених.

За сучасних умов науково-дослідна діяльність ВНЗ тісно переплітається з виконанням ними підприємницьких функцій. Зокрема, ідеться про патентування ученими університетів винаходів та інших результатів наукових досліджень з подальшим продажем ліцензій на комерційне використання об'єктів патентів. Тобто в даному контексті серед ключових пріоритетів розвитку освітніх установ слід визначити комерціалізацію результатів наукових досліджень і трансфер технологій та інновацій [1; 2; 8]. Подальшого розвитку на якісно новому рівні потребує також практика укладення господарських договорів з підприємствами на виконання наукових досліджень.

Варто зазначити, що в рамках "трикутника знань" співробітництво між секторами вищої освіти та бізнесу є перспективним для розвитку національної економіки в цілому [9]. Окрім вищепроаналізованих параметрів цього співробітництва, ВНЗ в особі провідних науковців, професорів можуть надавати підприємцям кваліфіковані консультаційні послуги, науково обґрунтовані рекомендації, пропозиції, а також допомогу та підтримку під час розробки проектів, реалізації експертної діяльності тощо. Перспективно, на нашу думку, упроваджувати елементи інноваційності у взаємозв'язки вищої освіти та бізнесу. При цьому стрижневим напрямом співпраці закладів вищої освіти та бізнес-сектору класично є підготовка висококваліфікованих фахівців, докторів і кандидатів наук для кадрового забезпечення інноваційного розвитку національної економіки.

Логічно обґрунтованою вважаємо необхідність конкретизації перспективних напрямів удосконалення фінансово-господарської діяльності закладів вищої освіти. Однозначно актуальною є диверсифікація джерел фінансування університетів, пошук нових резервів фінансових ресурсів та підвищення ефективності використання наявних коштів. При цьому враховуються: динаміка грантів національних і міжнародних фондів та організацій; наявність меценатської й благодійницької підтримки ВНЗ; доходи від редакційно-видавничої діяльності; доходи від науково-дослідної діяльності (за господарськими договорами, патенти, організаційні внески учасників конференцій, семінарів, круглих столів тощо); обсяги фінансування з державного бюджету та ін.

Перспективним напрямом фандрейзингу ВНЗ є заснування так званого ендаумент-фонду, що повинен мати чітку цільову орієнтованість та може наповнюватися за рахунок внесків благодійників, меценатів і, передусім, успішних випускників. Особливо слід наголосити на актуальності надання закладам вищої освіти фінансової автономії.

Питання вдосконалення фінансової діяльності університетів становлять вагомий науковий інтерес, оскільки співвідношення доходної та витратної частин бюджету навчального закладу визначає можливість повноцінної й оперативної модернізації освітньої установи. Останнє обґрунтовується тим, що комп'ютеризація, інформатизація,

упровадження інноваційних методів навчальної та науково-дослідної діяльності, а також поліпшення матеріально-технічного забезпечення супроводжуються значними фінансовими витратами, що зумовлює необхідність перманентного пошуку нових джерел фінансування.

Серед перспектив розвитку профорієнтаційної діяльності ВНЗ можемо визначити: по-перше, необхідність уведення більш ефективних методів і підходів до професійної орієнтації молоді; по-друге, розширення практики професійно-орієнтованої підготовки учнів у загальноосвітніх школах; по-третє, достеменно ознайомлення молоді зі специфікою окремих професій і спеціальностей. Указана діяльність виключно важлива для національної економіки в цілому. Ґрунтовна професійна орієнтація молоді забезпечить усвідомлений вибір майбутньої професії з урахуванням реального стану ринку праці й потреби національної економіки у висококваліфікованих фахівцях перспективних спеціальностей.

З огляду на динамічний розвиток глобалізаційних процесів у сфері вищої освіти, особливо актуалізуються питання активізації міжнародної діяльності університетів. Різновиди міжнародної діяльності ВНЗ можна згрупувати так:

- співробітництво між університетами (подвійні дипломи, міжнародні студентські олімпіади, спільні навчальні курси та програми, спільні наукові публікації, спільні дослідження, підвищення кваліфікації на базі іноземного ВНЗ, академічна мобільність тощо);
- співробітництво університетів з підприємствами різних країн (центри, лабораторії та представництва підприємств на базі університетів, стажування й практика студентів на іноземних підприємствах, зустрічі студентів із провідними іноземними бізнесменами тощо);
- співробітництво між ВНЗ і міжнародними організаціями (реалізація науково-освітніх міжнародних проектів за рахунок грантів міжнародних фондів й організацій та ін.).

Основними векторами розвитку міжнародної діяльності університетів є проведення спільних наукових досліджень; підготовка спільних наукових публікацій, монографій; організація спільних міжнародних науково-практичних заходів; отримання грантів міжнародних фондів; запрошення іноземних лекторів; транскордонна й дистанційна освіта; отримання подвійних дипломів; поліпшення позицій у міжнародних рейтингах університетів і, відповідно, підвищення конкурентоспроможності ВНЗ. Окремо ж слід наголосити на принциповій важливості сприяння мобільності науково-педагогічних працівників (для читання лекцій і/або проведення досліджень за кордоном) і студентів (навчання чи стажування за кордоном). Це сприяє поліпшенню конкурентних позицій ВНЗ, підвищенню співробітниками та студентами рівня володіння іноземними мовами, зростанню конкурентоспроможності випускників на ринку праці, розширенню кола міжнародних контактів, обміну передовим досвідом і новітніми знаннями тощо. Завдяки вищезазначеному створюються реальні передумови для спільної підготовки науково-освітніх міжнародних проектів до участі в конкурсах на здобуття грантів. У свою чергу, грант міжнародної організації або фонду може покривати витрати на закордонні відрядження, організацію та участь у міжнародних заходах, обмін студентами, викладачами, дослідниками, науковою та навчально-методичною літературою і т. д.

Головні стратегічні й тактичні цілі вдосконалення діяльності вітчизняних ВНЗ систематизовано в табл. 1. Групування пріоритетів розвитку в таблиці здійснено за ключовими напрямками розвитку закладів вищої освіти.

Основні стратегічні й тактичні цілі розвитку ВНЗ

Напрямок діяльності	Стратегічні цілі	Тактичні цілі
Навчально-методична діяльність	- підвищення якості освіти	- поліпшення кадрового забезпечення навчального процесу, регулярне підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників; - оперативне оновлення навчальних програм відповідно до змін зовнішнього середовища; - узгодження навчальних курсів і програм із запитами бізнес-середовища; - упровадження педагогічних інновацій і новітніх інформаційно-комунікаційних технологій; - зближення теоретичної підготовки з практичною діяльністю суб'єктів господарювання; - розробка програм навчання протягом життя тощо
Виховна, профорієнтаційна, інформаційна діяльність	- популяризація принципів навчання протягом життя; - підвищення рівня представленості в мережі Інтернет; - підвищення ефективності професійної орієнтації молоді	- розвиток творчих, професійних здібностей студентів; - формування навичок навчання протягом життя, саморозвитку й самонавчання; - сприяння працевлаштуванню студентів і випускників; - змістовне наповнення офіційного сайту університету; - удосконалення методів професійної орієнтації молоді; - поліпшення позицій ВНЗ у національних, регіональних і світових рейтингах університетів; - перманентне відображення результатів діяльності освітньої установи в засобах масової інформації тощо
Науково-дослідна діяльність	- підвищення ефективності науково-дослідної роботи; - трансфер технологій; - комерціалізація інновацій	- розширення масштабів виконання фундаментальних і прикладних науково-дослідних робіт; - патентування винаходів і корисних моделей; - продаж ліцензій на комерційне використання запатентованих результатів наукових досліджень; - активізація участі студентів у науково-дослідних роботах; - розширення практики укладення господарських договорів на проведення наукових досліджень тощо
Міжнародна діяльність	- участь у науково-освітніх програмах міжнародного співробітництва; - мобільність студентів і викладачів	- розробка й реалізація спільних науково-освітніх міжнародних проектів (за рахунок грантів міжнародних організацій і фондів); - розвиток дистанційної освіти; - участь у міжнародних наукових закладах; - підвищення рівня володіння студентами та викладачами іноземними мовами; - розвиток обміну студентами та викладачами між університетами різних країн
Фінансово-господарська діяльність	- диверсифікація джерел фінансування	- активізація притоку ресурсів від іноземного та підприємницького секторів; - розширення фінансової автономії університетів; - підвищення ефективності використання наявних ресурсів; - розвиток практики формування ендаумент-фондів

Джерело: складено автором.

Висновки. Таким чином, на основі вищепроаналізованого матеріалу можемо зробити такі висновки. Підвищення конкурентоспроможності вітчизняних ВНЗ передбачає забезпечення оперативного й адекватного оновлення та вдосконалення навчально-методичної, науково-дослідної, міжнародної, фінансово-господарської та інших видів їх діяльності на засадах системності, комплексності, наукової обґрунтованості, зваженості та поступовості. Ключовим пріоритетом розвитку навчально-методичної діяльності університетів є підвищення якості вищої освіти; науково-дослідної діяльності – трансфер і комерціалізація інновацій; фінансово-господарської діяльності – диверсифікація джерел фінансування; міжнародної діяльності – участь у науково-освітніх міжнародних проєктах та академічна мобільність; виховної діяльності – популяризація принципів навчання протягом життя. Вагомим при цьому є інтегрування вищої освіти з бізнес-сферою. Важливим елементом ефективності даної діяльності є узгодження інтересів та консолідація зусиль і потенціалу всіх зацікавлених осіб (ректорату, науково-педагогічних працівників, студентів, підприємців, громадських організацій, органів державної влади та ін.).

1. Аблов А. С. Институційні засади інноваційної економіки: міжнародний досвід та вітчизняна практика : монографія / [А. С. Аблов, О. С. Довгий] ; за заг. ред. В. Є. Новицького. – К. : НАУ, 2005. – 198 с.
2. Антонюк Л. Л. Інновації : теорія, механізм розробки та комерціалізації : монографія / Л. Л. Антонюк, А. М. Поручник, В. С. Савчук. – К. : КНЕУ, 2003. – 394 с.
3. Белорус О. Г. Глобальное устойчивое развитие : монографія / О. Г. Белорус, Ю. М. Мацейко. – К. : КНЕУ, 2006. – 488 с.
4. Геворкян Е. Н. Рынок образовательных ресурсов: аспекты модернизации : монографія / Е. Н. Геворкян. – М. : Маркет ДС, 2005. – 360 с. – (Академическая серия).
5. Інтеграція вищої освіти України в європейський та світовий освітній простір: економічний вимір : монографія / [І. С. Каленюк, О. І. Гонга, М. П. Вербовий, Н. І. Холявко] ; за заг. ред. І. С. Каленюк. – Чернігів : РВК “Деснянська правда”, 2011. – 165 с.
6. Каленюк І. С. Розвиток вищої освіти та економіка знань : монографія / І. С. Каленюк, О. В. Куклін. – К. : Знання, 2012. – 343 с. – (Сучасна наука).
7. Корсак К. В. Освіта, суспільство, людина в ХХІ столітті: інтегрально-філософський аналіз : монографія / К. В. Корсак. – К. ; Ніжин : НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. – 224 с.
8. Котов Д. В. Инновационное состояние социально-экономических систем : теория, практика, управление развитием : монографія / Д. В. Котов. – Уфа : Изд-во “Нефтегазовое дело”, 2010. – 253 с.
9. Управління соціально-економічними системами : монографія / [Л. І. Антошкіна, А. Л. Баланд, В. А. Вісящев та ін.] ; за ред. Л. І. Антошкіної, Н. В. Ушенко. – Донецьк : Юго-Восток, 2013. – 379 с.
10. Императивы интернационализации / отв. ред. М. В. Ларионова, О. В. Перфильева. – М. : Логос, 2013. – 420 с.

References

1. Ablov, A., and A. Dovgiy. *Institutional Arrangements for an Innovative Economy: International Evidence and Local Practices*. Kyiv: NAU, 2005. Print.
2. Antonjuk L., A.Poruchnyk, and V. Savchuk. *Innovation: Theory, Mechanism Design and Commercialization*. Kyiv: KNEU, 2003. Print.
3. Belarus, O., and M. Matseyko. *Global Sustainable Development*. Kyiv: KNEU, 2006. Print.
4. Gevorgyan, E.N. *Market Educational Resources: Aspects of Modernization*. Moscow: Market DS, 2005. Print.
5. Kalenyuk, I.S., et.al. *Integration of Higher Education of Ukraine into the European and World Educational Area: the Economic Dimension*. Chernigov: Desna, 2011. Print.
6. Kalenyuk, I., and O. Kuklin. *The Development of Higher Education and the Knowledge Economy*. Kyiv: Znannya, 2012. Print.
7. Korsak, K.V. *Education, Society, People in the Twentieth Century: the Integral Philosophical Analysis*. Kyiv-Nizhin: NDPU Gogol, 2004. Print.
8. Kotov, D. *Innovation Status of Socio-economic Systems: Theory, Practice, Management Development*. Ufa : Neftegazovoe delo, 2010. Print.
9. *Management of Socio-economic Systems*. Ed. L.I.Antoshkina, and N.V.Ushenko]. Donetsk: South-east, 2013. Print.

Рецензенти:

Гонта О.І. – доктор економічних наук, професор, проректор з наукової та міжнародної діяльності, завідувач кафедри фінансів Чернігівського державного інституту економіки і управління;

Маргасова В.Г. – кандидат економічних наук, професор кафедри фінансів Чернігівського державного інституту економіки і управління, вчений секретар спеціалізованої вченої ради, науковий співробітник.

УДК 336.5:339.9

ББК 65.26

Ємець О.І.

**ЗНАЧЕННЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ**

ДВНЗ “Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника”,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра теоретичної і прикладної економіки,
76000, м. Івано-Франківськ,
вул. Шевченка, 57,
e-mail: olaif2005@rambler.ru

Анотація. Стаття спрямована на систематизацію різних підходів щодо визначення терміна “капітальні інвестиції”, а також на проведення аналізу динаміки капітальних інвестицій області й України в умовах глобалізації економіки. У статті порушуються питання про вироблення системного підходу до інвестування як ключового інструмента розвитку вітчизняних підприємств в умовах глобалізації економіки на основі формування інвестиційної стратегії.

Ключові слова: капітальні інвестиції, країни-інвестори, глобалізація економіки.

Annotation. The article aims to systematize the different approaches to the definition of “capital investment”, as well as an analysis of the dynamics of capital investments in the region and Ukraine in the context of economic globalization. The article raises questions about the production of a systematic approach to investing as a key tool for local businesses in a globalized economy based on the formation of investment strategies.

Keywords: capital investment, investor countries, the globalization of the economy.

Вступ. Сучасний етап розвитку економіки України відзначається суттєвими змінами внутрішнього та зовнішнього середовищ господарювання, відбувається прискорення темпів науково-технічного прогресу, що, як наслідок, загострює конкуренцію пропозиції нових товарів і послуг, а також поліпшення їх якісних характеристик.

У зв'язку із цим, стійкість економічного стану більшості суб'єктів господарювання значною мірою зумовлюється темпами й масштабами здійснення інвестиційної діяльності, що дозволяє своєчасно та швидко реагувати на вимоги конкурентної боротьби, які постійно змінюються, шляхом використання різних нововведень. Указані тенденції підкреслюють необхідність і пріоритетність інвестиційної діяльності українських підприємств в умовах глобалізації економіки.

Частина цих проблем висвітлюють такі науковці: О.І.Бурляй [5], О.І.Грицай [6], В.І.Доненко [7], Я.О.Ізмайлов [8], К.В.Паливода [9], С.Й.Сажинець [10], Н.В.Чирик [11].

Постановка завдання. Природа капітальних інвестицій свідчить про їхнє важливе значення для підприємств і держави, адже вони покликані підтримувати рівень споживання в суспільстві, темпи економічного й соціального розвитку. Іншими словами, вони є потужним двигуном підприємницької діяльності підприємств міст, областей і країни.